

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 13.10.1966, sp. zn. Tzv 32/66, ECLI:CZ:NS:1966:TZV.32.1966.1

Číslo: 23/1967

Právní věta: K výkladu ustanovení § 39a odst. 5 tr. zák.: Pro posouzení možnosti nápravy obviněného je velmi významný celkový způsob života a chování obviněného před spácháním trestného činu a jeho postoj ke spáchanému trestnému činu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 13.10.1966

Spisová značka: Tzv 32/66

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Zařazování odsouzených

Předpisy: 140/1961 Sb. § 39 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1967 sb. rozh.

K výkladu ustanovení § 39a odst. 5 tr. zák.:

Pro posouzení možnosti nápravy obviněného je velmi významný celkový způsob života a chování obviněného před spácháním trestného činu a jeho postoj ke spáchanému trestnému činu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [Tzv 32/66](#) ze dne 13. 10. 1966.)

Rozsudkem vojenského obvodového soudu ze dne 6. 5. 1966 byl obviněný uznán vinným trestným činem svémocného odloučení podle § 284 odst. 2 tr. zák. a odsouzen podle téhož zákonného ustanovení k trestu odnětí svobody v trvání 8 měsíců nepodmíněně. Výkon tohoto trestu byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. nařízen ve druhé nápravně výchovné skupině nápravně výchovného ústavu min. vnitra.

K odvolání obviněného, kterým napadl pouze výrok o nepodmíněnosti trestu, vyšší vojenský soud rozsudkem ze dne 26. 5. 1966 zrušil napadený rozsudek ve výroku o zařazení obviněného do druhé nápravně výchovné skupiny a rozhodl, že podle § 39a odst. 5 tr. zák. trest vykoná ve vojenském nápravném útvaru.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil rozsudek vyššího vojenského soudu a odvolání obviněného zamítl.

Z odůvodnění:

Podstata trestné činnosti, za kterou byl obviněný tímto rozsudkem odsouzen, spočívala v tom, že se dne 4. ledna 1966 nejprve kolem 19.00 hod. a poté znovu asi ve 23.00 hod. pomocí nepravé propustkové knížky svémocně vzdálil od svého útvaru do různých restaurací a stejného jednání se dopustil počínaje dnem 2. října 1965 do konce roku 1965 ještě nejméně 4 x, ačkoliv byl za další svémocná vzdalování v měsíci říjnu a prosinci 1965 kázeňsky trestán.

K uvedené trestné činnosti se obviněný doznal. Odvoláním napadl pouze výrok o nepodmíněnosti uloženého trestu odnětí svobody s odůvodněním, že tento výrok je pro něj zvláště tíživý, neboť by mohl mít za následek i nařízení výkonu zbytku trestu odnětí svobody, z něhož byl podmíněně propuštěn, a to s ohledem na to, že se trestného činu svémocného odloučení dopustil ve zkušební době svého podmíněného propuštění.

Vyšší vojenský soud dospěl k závěru, že odvolání obviněného není důvodné do té míry, aby mu mohl být povolen podmíněný odklad výkonu trestu. V této souvislosti vyšší vojenský soud poukazuje na dřívější závadný způsob života obviněného svědčící o jeho hluboké narušenosti a na to, že snaha velitelů a kolektivu vojáků zaměřená k jeho trvalé nápravě byla neúspěšná. Výkon uloženého trestu je proto podle názoru vyššího vojenského soudu nutný. Soud prvního stupně prý však pochybil, když nedal výraz upřímné snaze obviněného o nápravu při výměře trestu a při jeho zařazení pro výkon trestu. Soud druhého stupně má za to, že podstatný obrat v jednání obviněného dává potřebné předpoklady k výkonu trestu ve vojenském nápravném útvaru. Proto rozsudkem ze dne 26. 5. 1966 rozhodl, že obviněný se podle § 39a odst. 5 tr. zák. zařazuje pro výkon trestu odnětí svobody do vojenského nápravného útvaru.

Tento rozsudek napadl předseda Nejvyššího soudu včas podanou stížností pro porušení zákona, v níž namítl nesprávnost shora uvedených závěrů o možnosti splnění účelu trestu, pokud by byl tento trest vykonán ve vojenském nápravném útvaru. Argumentuje řadou skutečností, které zmíněné závěry vyššího vojenského soudu vyvracejí. Ve stížnosti je poukazováno především na to, že obviněný v minulosti nevedl řádný život pracujícího člověka, vynechával směny a dopouštěl se dokonce i trestných činů, za které byl dvakrát soudně trestán. Nechoval se řádně ani během výkonu vojenské základní služby, svémocně se vzdaloval, za což byl v roce 1965 šestkrát kázeňsky trestán a výchovná opatření velitele a organizace ČSM měla na něj jen krátkodobý vliv. Vzhledem k těmto skutečnostem nebyly podle názoru předsedy Nejvyššího soudu dány v případě obviněného podmínky pro nařízení výkonu trestu ve vojenském nápravném útvaru podle § 39a odst. 5 tr. zák. V závěru stížnosti pro porušení zákona proto předseda Nejvyššího soudu navrhuje, aby Nejvyšší soud vyslovil, že shora zmíněným rozsudkem vyššího vojenského soudu byl porušen zákon v ustanoveních § § 23 odst. 1, 39a odst. 5 tr. zák. a aby dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo. Ve skutkových zjištěních ani v právních závěrech soudu prvního stupně v otázce viny a trestu neshledal žádné pochybení. Nebyl shledán nesprávným ani výrok o zařazení obviněného pro výkon trestu odnětí svobody do druhé nápravně výchovné skupiny v nápravně výchovném ústavu min. vnitř. Tento výrok je totiž v plném souladu s hledisky uvedenými v § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák., takže nebylo důvodu k jeho změně. Je nutno přisvědčit stížnosti pro porušení zákona, že soud druhého stupně z hlediska možnosti nápravy obviněného dospěl k nesprávným závěrům. Stalo se tak proto, že přecenil jeho chování po spáchání trestného činu a na druhé straně nedocenil tu skutečnost, že obviněný již vícekrát sliboval nápravu a že jeho snaha po nápravě trvala vždy jen krátkou dobu, jak ostatně je patrné i z jeho chování po podmíněném

propuštění z výkonu trestu odnětí svobody uloženého mu za trestný čin loupeže a další trestné činy rozsudkem býv. lidového soudu v Ostravě ze dne 16. 11. 1960 sp. zn. 9T 196/60.

Podle § 39a odst. 5 tr. zák. může vojenský soud rozhodnout, že se trest vykoná ve vojenském nápravném útvaru jen, odsuzuje-li vojáka v základní službě k trestu odnětí svobody nepřevyšujícím dvě léta a má-li za to, že tento způsob výkonu trestu k jeho nápravě postačí. Pro posouzení možnosti nápravy obviněného je velmi významný celkový způsob života a chování obviněného před spáchaním trestného činu a jeho postoj k spáchanému trestnému činu. Obviněný sice dal najevo lítost nad svým činem a po určité době se také řádně choval, avšak záhy se opět dostal na scestí a spáchal nové trestné činy. U něj se zvláště výrazně projevila nedostatečná účinnost dříve použitých výchovných opatření. Ve stížnosti pro porušení zákona se právem poukazuje na to, že před nástupem vojenské služby nežil řádným životem pracujícího člověka. Jak vyplývá z trestního spisu býv. lidového soudu v Ostravě-Kunčicích sp. zn. 9T 30/59, v době od dubna 1958 do ledna 1959 zameškal v n. p. NHKG 103 pracovní směny a byl za to odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 2 měsíců podmíněně na dobu 1 roku. Tento trest mu byl na základě amnestie presidenta republiky ze dne 9. 5. 1960 prominut s účinky zahlazení, obviněný si však toho nevážil a v roce 1960 se dopustil řady dalších trestných činů. Odcizil z osobního automobilu tranzistorové rádio v hodnotě 650,- Kčs, dále částku 260,- Kčs a oblek v hodnotě 860,- Kčs. Dne 29. 8. 1960 se dopustil loupeže, při níž se zmocnil náprsní tašky občana P. s částkou 130,- Kčs a napadeného zranil dlažební kostkou na hlavě tak, že jmenovaný je z 30 % invalidní. Za tyto činy byl odsouzen rozsudkem býv. lidového soudu v Ostravě ze dne 16. 11. 1960 sp. zn. 9T 196/60 k trestu odnětí svobody v trvání 6 roků, k zákazu pobytu v okrese Ostrava a Karviná na dobu 10 let, ke ztrátě práva volebního a k náhradě škody. Po odpykání poloviny trestu odnětí svobody byl dne 24. 10. 1963 podmíněně propuštěn a byla stanovena zkušební doba do 24. 10. 1967. Ukázalo se, že dobré chování ve výkonu trestu bylo u něj motivováno jen snahou dosáhnout podmíněného propuštění. Po nástupu do zaměstnání u n. p. Elektrárna Vojany měl totiž v práci řadu nedostatků. Jeho pracovní morálka nebyla dobrá, oddával se požívání alkoholických nápojů a nemístně se choval vůči představeným. Jeho chování v místě bydliště rovněž nebylo příznivě hodnoceno vzhledem k jeho sklonům k požívání alkoholických nápojů. Po nástupu vojenské služby byl v roce 1965 celkem 6 x kázeňsky trestán za neoprávněné vzdálení se a za pozdní návrat k útvaru. Jeho nekázeň bylo mu několikrát vytknuta, ale bez trvalejšího účinku.

Soud druhého stupně z uvedených zjištění nemohl v žádném případě dovodit, že by i mírnější způsob výkonu ve vojenském nápravném útvaru postačil k trvalé nápravě obviněného. Skutečnost, že obviněný byl již v posledních deseti letech ve výkonu trestu, svědčí o nutnosti použití přísnějšího režimu, kterým je právě zařazení do druhé nápravně výchovné skupiny v rámci nápravně výchovného ústavu min. vnitra. Závěry vyššího vojenského soudu jsou nesprávné i proto, neboť obviněný je narušeným jedincem, který z hlediska zásad pro nařízení a způsob výkonu trestu ve vojenském nápravném útvaru stanovených společnou směrnicí ministra národní obrany, ministra vnitra, ministra spravedlnosti a generálního prokurátora vydanou rozkazem ministra národní obrany č. 2 z 15. 2. 1962 do vojenského nápravného útvaru nepatří. Jeho nynější chování, byť se podstatně zlepšilo, nemůže být vzhledem k tomu, co bylo shora uvedeno, dostatečným podkladem pro závěr, že výkon trestu plní svůj účel. Soud druhého stupně nedocenil značný stupeň narušení osoby obviněného, což mělo za následek, že nařízení způsob výkonu trestu se dostal z hlediska účelu trestu do zřejmého nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost. Z toho vyplývá, že pokud vyšší vojenský soud přes všechny shora uvedené skutečnosti rozhodl o zařazení obviněného do vojenského nápravného útvaru, porušil tím zákon ve prospěch obviněného v ustanoveních § § 23 odst. 1, 39a odst. 5 tr. zák.